

Jaarverslag Wmo-Raad Enschede 2016

Inhoud

	Pag.
1. Inleiding	3
2. Opdracht, samenstelling, ontwikkeling en werkwijze Wmo-raad	4
3. Commissies	5
4. Adviezen Wmo-raad	8
Bijlage: afkortingenlijst	19

1. Inleiding

De Wmo-raad Enschede is een adviesraad van Burgemeester en Wethouders (B&W) op het gebied van de Jeugdhulp en de Wmo. De Wmo-raad toetst op aanvraag de beleidsvoornemens van B&W op de gevolgen voor de betrokken inwoners van Enschede (de kwetsbare burger) voordat deze aan de gemeenteraad ter instemming worden aangeboden (gevraagd advies). Daarnaast geeft de Wmo-raad adviezen op eigen initiatief (ongevraagd advies). De samenstelling van de Wmo-raad weerspiegelt een breed palet aan kennis, ervaring, deskundigheid en netwerken.

De Wmo-raad is onderverdeeld in werkgroepen met specifieke aandachtsgebieden en kent een vaste maandelijkse vergadercyclus (woensdagen): specifieke voorbereiding in de werkgroepen, algemene verdieping op thema's, plenaire bespreking en besluitvorming. Daarnaast kunnen tijdelijke werkgroepen worden ingesteld met een begin- en eindtracht, bijvoorbeeld het in concept voorbereiden van een advies of verdieping van een thema.

In 2016 stond vooral de aandacht voor de jeugdhulp en de ontwikkelingen op het gebied van de Ondersteuning Huishouden (OH) centraal. Dit laatste niet in de laatste plaats vanwege een uitspraak van de Centrale Raad voor Beroep waarin de gemeenten werden opgedragen duidelijke criteria te formuleren ten aanzien van het begrip "schoon en leefbaar huis" en de benodigde inspanningen van zowel de gemeente als de zorgaanbieders om aan deze criteria te voldoen. De Wmo-raad heeft daarbij gepleit voor behoud van een uren-indicatie waarbij recht wordt gedaan aan de voor de cliënt noodzakelijke dienstverlening. De jeugdhulp kwam vooral onder de aandacht vanwege de kwaliteit en de aanbestedingen in regionaal verband (Samen14) en de tegenvallende budgettaire uitkomsten, ook veroorzaakt door de financiële open einde regeling waarbij er geen beperking is opgelegd aan het te besteden totaal budget.

Ook is er veel aandacht besteed aan het beleid rond de ondersteuning van mantelzorgers omdat deze zorg cruciaal is voor de ondersteuning van burgers die - al of niet tijdelijk - in een kwetsbare positie verkeren. Daarbij wordt op de groep mantelzorgers als gevolg van het nieuwe landelijke Wmo-beleid, met als kernwaarde de zelfredzaamheid, mede door de overheid een steeds groter beroep gedaan.

2. Opdracht, samenstelling, ontwikkeling en werkwijze Wmo-raad

In juni 2013 besloot de gemeenteraad op voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders om ingaande 1 juli 2013 een Wmo-raad voor Enschede in te stellen.

De Wmo-raad heeft tot taak het college gevraagd en ongevraagd te adviseren over de gemeentelijke beleidsvorming en -uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Wet jeugdzorg. Dit betreft het brede terrein van ondermeer:

- wonen en zorg voor gehandicapten en ouderen.
- mobiliteit: o.a. vervoer en participatie aan de samenleving: o.a. begeleiding en dagbesteding.
- individuele voorzieningen in het kader van de Wmo.
- jeugdzorg.
- maatschappelijke opvang: dak- en thuislozen, verslaafdenzorg, vrouwenopvang.
- leefbaarheid in de wijk.
- ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.
- geestelijke gezondheidszorg (GGZ).

De raad houdt daarbij rekening met de belangen van de Enschedese bewoners in het algemeen.

De Wmo-raad functioneert onafhankelijk van de gemeente of andere instanties zoals belangenorganisaties. De leden worden op persoonlijke titel benoemd en functioneren zonder last of ruggespraak van enige (politieke) organisatie. Zij hebben aantoonbare professionele- of ervaringsdeskundigheid op één of meer onderdelen van het Wmo-beleid of ten aanzien van één of meer van de doelgroepen van het Wmo-beleid. Bij de instelling van de raad is gestreefd naar een brede samenstelling. Onze ervaring is dat dit laatste geslaagd is.

Bij de instelling is bepaald dat ten behoeve van een goede overgang en continuïteit drie leden afkomstig zouden zijn uit de (per 1 juli 2013 opgeheven) Gehandicaptenraad en eveneens drie uit de Seniorenraad (deze raad kreeg een beperktere adviesopdracht). Daarnaast zou een van de te benoemen leden afkomstig moeten zijn uit het Kennisplatform Integratie Burgerschap.

In 2016 was de raad als volgt samengesteld: Jonny Barelds, Inge Boomkamp, Iet Brinks, Astrid van Dijk, Willem van Gaalen (vanaf 01 januari), Dédé Grützmacher, Inge Habets, Henk Heegen, Elvis Huwaë, Frits Lagendijk (voorzitter), Edsko Swagerman, Jeroen Verhaak en Mariëtte Wessels. Willem van Gaalen werd op 01 januari van harte welkom geheten als nieuw lid van de Wmo-raad.

Vanaf het begin komt de Wmo-raad naast de maandelijks (openbare) vergaderingen frequent bijeen voor andere bijeenkomsten. Dat kan zijn voor vergaderingen van subcommissies en werkgroepen, informatieve bijeenkomsten maar ook professionaliseringsbijeenkomsten. Deze laatste zijn zowel gericht op kennisvermeerdering en -verdieping alsook op teambuilding.

Aan de Wmo-raad is een ambtelijk secretaris toegevoegd, voor het eerste half jaar nog in de persoon van Katrien de Bock. Vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd is zij op 01 juli opgevolgd door Sandra Nienhuis. In de verordening is ook bepaald dat een vertegenwoordiger van de gemeente de vergaderingen bijwoont om informatie en toelichting te geven op ontwikkelingen en adviesaanvragen. Deze functie werd tot 01 november door Gerrit Dogger ingevuld en is opgevolgd door Stephan Meijer. Regelmatig worden zowel op ons initiatief als op verzoek van de gemeente andere medewerkers uitgenodigd om een toelichting te geven op conceptverordeningen, -besluiten en adviesaanvragen. Met de verantwoordelijke wethouder(s) is regelmatig gesproken over de voortgang van het werk van de Wmo-raad en de uit te brengen en uitgebrachte adviezen.

Door het college is ook besloten om de BTB commissie onder te brengen bij de Wmo-raad. BTB staat voor Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid van gebouwen en openbare ruimten. Deze commissie behandelt de meer dagelijkse problematiek waar de doelgroep tegen aanloopt. De leden maken formeel geen deel uit van de Wmo-raad.

3. Commissies

De leden van de Wmo-raad werken in drie verschillende commissies.

- MAIL (Maatschappelijke Opvang, Algemene Voorzieningen, Informele Zorg en Leefbaarheid in buurten en wijken) voor de werkterreinen maatschappelijke opvang, algemene voorzieningen, leefomgeving, wijkontwikkeling, mantelzorg e.d. en ouderen.
- BJJ (Mensen met een beperking, Jeugd en Geestelijke Gezondheidszorg) voor de werkterreinen Jeugd, GGZ en mensen met een beperking. Aan deze commissie is de BTB-commissie toegevoegd.
- Programma en Communicatie Commissie (PCC) voor de interne organisatie en afstemming op terreinen als informatie, communicatie, begroting, en overige zaken.

MAIL en BJJ vervullen een inhoudelijke voortrekkersrol bij de opstelling van gevraagde en ongevraagde adviezen en de verdieping op thema's, indien nodig in onderlinge afstemming.

3.1. Commissie BJJ

De commissie BJJ is begin 2014 gestart door een samenvoeging van drie themagroepen. In 2016 waren er 6 leden van de Wmo-raad actief in deze werkgroep.

De werkgroep heeft de volgende aandachtsgebieden gerelateerd aan de Wmo en Jeugdwet:

- Mensen met een Beperking
- Jeugdhulp
- GGZ.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat mensen met een beperking de voorzieningen, hulp en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Het kan gaan om ouderen, gehandicapten of mensen met een psychische kwetsbaarheid. De Wmo zorgt ervoor dat iedereen kan meedoen aan de maatschappij en zo veel mogelijk zelfstandig kan blijven wonen.

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor jeugdhulp. Vanaf 2014 denkt de werkgroep mee over de jeugdhulp die gemeenten tot taak hebben gekregen. Denk hierbij aan voorzieningen op het gebied van jeugdhulp, beleidsplan voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg ect.

De werkgroep denkt mee bij de voorbereiding en het tot stand komen van beleidsvoorstellen en uitvoeringsmaatregelen. Soms in samenwerking met MAIL en soms wordt er een tijdelijke werkgroep opgericht voor het te behandelen onderwerp. De besluiten worden in de algemene plenaire vergadering genomen.

Onze werkgroep laat zich informeren door cliëntenraden en bezoeken instellingen en instanties die hiermee bezig zijn en onderhouden contacten met de gemeente zodat wij ons werk goed kunnen doen. Zo zijn er in het kader van “voeling houden met doelgroepen, kennisvermeerdering e.d.” in 2016 gesprekken gevoerd en werkbezoeken gebracht aan:

Zorgaanbieders
BTK Zorg,
MANNA cliëntenraad OH,
Huisartsenkring Twente
Gesprek met Jarabee over grenskinderen

Gemeente Enschede
Jeugd: stedelijke commissie
Gesprek betrokkenheid GGZ in gemeente Enschede
Gemeente: Onderzoek Jeugd,
Gesprek met wijkteam Centrum, politie, Alifa, RIBW in Pet paviljoen
Wijkcoach Mantelzorg bijeenkomst
Regenbootontbijt stadhuis
Dag van de mantelzorg bieb

Andere organisaties, symposia
Symposium UT: veranderingen in de ouderenzorg,
GGZ beraad Zwolle en Deventer,
CIZ Mantelzorg en lichte dementie,
Gesprekken met OH cliënten en huishoudelijke hulpen,
BGHT training Movisie: niet westerse culturen en homoseksualiteit
Invulling Coming Out Week
Congres Autisme beleven in Twente UT
Netwerkbijeenkomst GGZ/Wmo in Twente
Conferentie De huidige stand van Passend Onderwijs
Privacy bijeenkomst met verschillende organisaties en gemeente.

3.2 Werkgroep BTB

De leden BTB 2016 waren: In 2016 heeft de werkgroep BTB (Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (leden: Albert Hommes Nel Roordink Wijnand Fidder Jean Grüşcke Ruud Soeverein Henk Wildekamp Hans Vrieler Christiaan Zandstra Inge Habets Bert Hassink, voorzitter) zes keer vergaderd.

Tijdens deze vergaderingen hebben we het veel gehad over de aanstaande wijzigingen in het doelgroepenvervoer. Inmiddels kunnen vervoerders inschrijven op de aanbesteding. Punt van zorg was met name hoe het geregeld gaat worden als men typen van vervoer gaat samenvoegen. En of het vervoer wel voor iedereen met een indicatie beschikbaar blijft binnen goede kwaliteitsnormen. De commissie heeft de Wmo-raad Enschede daarnaast met enige regelmaat geadviseerd over zaken die ons werkgebied aangaan (uit ervaringsdeskundigheid aangeven wat de mogelijke effecten zijn van het voorgenomen beleid en bekijken of het wenselijk is hierop actie te ondernemen).

3.3 Commissie MAIL

Dit jaar werd gedomineerd door twee aandachtsvelden: De maatwerkvoorziening Ondersteuning Huishouden (OH) en Mantelzorg.

De vormgeving en uitvoering van Ondersteuning Huishouden door de gemeente, zorgde zowel maatschappelijk als politiek voor veel beroering. Vooral voor degenen die aangewezen zijn op OH,

vonden in de term “schoon en leefbaar huis” weinig houvast. Daarbij kwam nog het ontbreken van een tijdsaanduiding om dit resultaat te bereiken.

De Wmo-raad heeft daarop besloten met een advies aan het gemeentebestuur te komen met als doelstelling zowel de aanvraagprocedure als de onduidelijke inhoud van de toegewezen voorziening te verbeteren. Bijna alle leden van de commissie MAIL namen deel aan de werkgroep die dit advies hebben voorbereid. Dit heeft dan ook een intensieve investering in tijd en energie gevergd.

Het gemeentelijk beleid t.a.v. mantelzorg en de Mantelzorgwaardering is nog volop in ontwikkeling. Daar mantelzorgers van cruciaal belang zijn bij de ondersteuning van kwetsbare burgers, heeft dit aandachtsveld veel prioriteit gehad. Wij verwachten dat dit onderwerp ook in 2017 hoog op onze agenda zal blijven staan.

In bovenstaand kader zijn gesprekken gevoerd met zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties:
Platform Ouderenbonden (POOB)
Vertegenwoordiger Plaatselijke HuisartsenVereniging (PHV)
AriënsZorgPalet
Manna
Livio
BTK
Stichting Informele Zorg Twente (SIZT)
Uitvoerende thuishulpen
Wijkverpleegkundigen

Daarnaast is er overleg gevoerd met een aantal beleidsambtenaren over zowel de inrichting van de maatwerkvoorziening Ondersteuning Huishouden als de ontwikkeling van het Mantelzorgbeleid van de gemeente Enschede.

Structureel informatief overleg gedurende het jaar vindt plaats met

- POOB
- manager wijkteams
- PHV

Een extra inspanning is geleverd door het organiseren van een werkbezoek voor de seniorenraden van twee Duitse gemeenten: Münster en Osnabrück. O.a. het bezoek aan enkele zorgvernieuwend projecten werd als verrassend en inspirerend ervaren door de gasten.

3.4 Commissie PCC

De Programma & Communicatie Commissie (PCC) is ingericht om de interne gang van zaken van de Wmo-raad te organiseren. Thematisch gezien gaat dit om interne en externe communicatie, programmavorming en vormgeving van inhoudelijke organisatie. De PCC bestaat uit de voorzitter, de vice-voorzitter, een afgevaardigde van de BJC commissie en een afgevaardigde van de MAIL commissie. In 2016 heeft de PCC zich vooral gericht op het coördineren van adviesvorming, het organiseren van de infrastructuur voor de Wmo-raad (gebruik digitale toepassingen) en het organiseren van de verdiepingsbijeenkomsten m.b.t. verschillende onderwerpen die relevant zijn voor advisering. De PCC wordt ondersteund door de betrokken beleidsambtenaar en ambtelijk secretaris.

Adviezen 2016

Hieronder vindt u een samenvatting van de *belangrijkste adviezen* van de Wmo-raad. In geval daarop een formele reactie van het College van B&W is ontvangen vermelden wij dat daarbij (voor de volledige tekst zie www.wmoraadenschede.nl).

Schoon en leefbaar huis (advies mei 2016)

Op 1 januari 2015 is de ondersteuning huishouden bij de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) rigoureus veranderd. Tot die datum gaf de gemeente een beschikking af waarin per cliënt in uren werd vastgelegd op welke ondersteuning voor het huishouden deze recht had. De Wmo gaat niet alleen uit van zoveel mogelijk zelfredzaamheid van een cliënt en haar/zijn omgeving, maar ook van maatwerk. Enschede koos daarom voor een systeem van maatwerk met resultaatsturing. Dit betekende een behoorlijke verandering ten opzichte van de praktijk in de jaren daarvoor; en dat voor een veelal kwetsbare groep inwoners van Enschede. Een extra complicatie hierbij was dat de verandering van uitgangspunt gepaard ging met een forse, door het rijk opgelegde bezuiniging, op het budget van 40%.

Op basis van de impressies uit het veld, informatie uit de geraadpleegde literatuur en jurisprudentie zijn door de Wmo-raad aan de hand van een uitgebreide nota conclusies getrokken in adviezen gegeven. Zeer in het kort:

- Een nadere uitwerking en invulling van het begrip schoon en leefbaar huis;
- een af te geven beschikking op maat;
- keukentafelgesprek in aanwezigheid van zorgaanbieder en onafhankelijke cliëntondersteuner;
- afgewogen en faire tariefstelling;
- signaleringsfunctie bij de zorgverlener;
- beschikbaar stellen transitiebudget voor de zorgverlener;
- verbetering voorlichting en communicatie;
- wijziging vouchersysteem, budget op andere wijze benutten;
- samenwerken met zorgaanbieders op basis van wederzijds vertrouwen.

Mantelzorgwaardering (advies 24 juli 2016)

Op zich kan de Wmo-raad instemmen met het plan voor de uitvoering van de beoogde mantelzorgwaardering zoals ons is gepresenteerd. Een en ander in goede verbinding met - en betrokkenheid van - de wijkteams. De Wmo-raad vindt het zeker de moeite waard om deze optie in de praktijk uit te voeren, maar hecht wel aan een goede evaluatie inclusief de daarbij behorende en vooraf vastgestelde criteria. Wij spreken daarbij de hoop uit dat het een langdurige houdbaarheid heeft, zodat er duidelijkheid is voor de komende jaren. Voor de raad is verder van belang dat er goede ondersteuning wordt geboden voor de minder digitale vaardige mantelzorger en een duidelijke communicatie en informatievoorziening.

Kadernota “Nieuw Enschede ‘s Welzijn 2017 – 2022” (brief 11 november 2016)

De Wmo-raad ziet de kadernota als de visie op en de samenhang van de lange termijn. In algemene zin reageert de Wmo-raad positief met de kanttekening dat bij een kaderstelling enige vaagheid onvermijdelijk is en dat de concrete uitwerking nog moet volgen. Maar het is – zeker voor de geloofwaardigheid - wel van belang dat de geschetste kaders uitvoerbaar zijn: in financiële zin, maar ook in duurzaamheid voor de langere termijn. Dit laatste vooral in het licht van de opvolgende bestuurlijke en politieke verantwoordelijkheid.

De Wmo-raad constateert dat het accent wordt gelegd op het eigen initiatief en de regierol daarbij van de stadsdelen om op deze wijze dichter bij de bewoners te komen. De raad vraagt zich daarbij wel af in hoeverre het stadsdeelmanagement laagdrempelig genoeg zal zijn en over voldoende capaciteit beschikt.

Verkleinen kloof kansarme en kansrijke inwoners (brief 09 augustus 2016).

De Wmo-raad adviseert om bij de uitwerking vooral gebruik te maken van de kennis van de wijkteams, ervaringsdeskundigen en professionals betrokken bij de armoedebestrijding. Door de aanwezigheid in de wijk en kennis van de doelgroep verwachten wij dat deze professionals een goede bijdrage kunnen leveren.

Gender neutrale toiletten (advies 09 augustus 2016)

De inrichting van gender neutrale toiletten staat meer en meer in de belangstelling. Aan de Wmo-raad is gevraagd of de invoering van gender neutrale toiletten vragen zou kunnen oproepen bij specifieke groepen van bewoners.

De Wmo-raad ziet in zijn algemeenheid geen bezwaren tegen de invoering van gender neutrale toiletten maar plaatst wel enige kanttekeningen zoals de wenselijkheid van een gescheiden verzorgingsruimte. Ook adviseert de Wmo-raad de gemeente niet teveel middelen in te zetten om het bestaande aan te passen, maar er vanaf nu voor te zorgen dat bij verbouwingen en nieuwbouw toiletruimten genderneutraal zijn ingericht.

Actieprogramma Meedoen en Thuisvoelen (advies 14 september 2016)

De Wmo-raad heeft een advies afgegeven op basis van initiatieven die betrekking hebben op de integratie van statushouders. In algemene zin mist de Wmo-raad een visie op de integratie van de statushouders en meer uitdieping van het begrip “maatschappelijk kader”. Ook wordt aandacht gevraagd voor de bevordering van het eigen initiatief bij de statushouders. Verder wordt aandacht gevraagd voor de wijze van communicatie, in het bijzonder rond deze specifieke doelgroep.

Bijlage: afkortingen

BTB (commissie)	: Bereikbaarheid, Toegankelijkheid, Bruikbaarheid
CIZ	: Centrum Indicatiestelling Zorg
GGZ	: Geestelijke Gezondheidszorg
OZJT	: Organisatie Zorg en Jeugdhulp Twente
Pgb	: Persoonsgebonden Budget
POOB	: Plaatselijk Overleg Ouderenbonden
SIZT	: Stichting Informele Zorg Twente
Wmo	: Wet maatschappelijke ondersteuning
Wtcg	: Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
ZIN	: Zorg in Natura

Colofon

Uitgave Wmo-raad Enschede
Maart 2017
Postbus 20
7500 AA Enschede
www.wmoraadenschede.nl
info@wmoraadenschede.nl